

30 บาทรักษาทุกโรค

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

30 บาทรักษาทุกโรค หรือชื่อทางการคือ **โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า**^[1] หรือต่อมามีคำเรียกว่า **สิทธิบัตรทอง** เป็นนโยบายของรัฐบาล **ดร.ทักษิณ ชินวัตร** ที่รับแนวคิดของนายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ มาทำเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ โดยคนไทยทุกคนสามารถรับบริการรักษาโรค โดยจ่ายเพียงสามสิบบาท โดยภาครัฐจะให้ประชาชนลงทะเบียนกับโรงพยาบาลและรัฐจัดสรรงบประมาณลงในโรงพยาบาลตามจำนวนคน และแจกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้รับบริการที่เรียกกันว่า "บัตรทอง" ปัจจุบันดูแลโครงการโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ภูมิหลัง

ก่อนที่จะมีโครงการสามสิบบาท ประเทศไทยมีระบบสวัสดิการและหลักประกันสุขภาพที่ภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วม 4 ระบบ อันได้แก่ ระบบสวัสดิการรักษายาของข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ, ระบบประกันสังคม, ระบบประกันสุขภาพโดยสมัครใจ (โครงการบัตรสุขภาพ เสียเงินรายเดือนหรือรายปี) และโครงการสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาล (สปร.) หรือ บัตรอนาถา ซึ่งเมื่อรวมกับระบบประกันสุขภาพของภาคเอกชน (ประกันชีวิต) แล้ว เท่ากับว่าไทยมีระบบประกันสุขภาพจำนวน 5 ระบบ ทั้งห้าระบบนี้สามารถครอบคลุมประชากรประมาณร้อยละ 70 ของประเทศ จะเห็นได้ว่ยังมีประชากรอีกกว่า 20 ล้านคนหรือร้อยละ 30 ของประเทศที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพใด ๆ นี่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้มีการขยายสวัสดิการรักษายาและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่ตกหล่น

จุดเริ่มต้นมาจาก นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ ประธานชมรมแพทย์ชนบทรุ่นที่ 8 เป็นผู้บุกเบิกและศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนมีการเสนอร่าง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติเข้าสู่ที่ประชุมรัฐสภา อย่างไรก็ตาม รัฐบาลชวน หลีกภัย ในขณะนั้นกลับไม่เห็นความสำคัญมากนัก ทำให้ร่างกฎหมายฉบับนี้ตกไป^[2]

ภายหลังกฎหมายถูกตีตกไป นายแพทย์สงวนก็ยังทำการวิจัยความเป็นไปได้ต่อไป นายแพทย์สงวนพิมพ์สมุดปกเหลืองขึ้นมาเล่มหนึ่ง สรุปความถึงระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั้งหลักการความเป็นมาและโอกาสความเป็นไปได้ในการดำเนินการ^[2] ซึ่งจะใช้งบประมาณแค่ราว 30,000 ล้านบาทในขณะนั้น นายแพทย์สงวนใช้หนังสือปกเหลืองเดินสายพูดคุยกับพรรคการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 อย่างไรก็ตาม ในบรรดาพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ลงนาม	ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
วันลงนาม	18 พฤศจิกายน 2545
ผู้ลงนามรับรอง	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
วันประกาศ	18 พฤศจิกายน 2545
วันเริ่มใช้	19 พฤศจิกายน 2545
ท้องที่ใช้	ประเทศไทย
ผู้เสนอ	คณะรัฐมนตรีทักษิณ 1
ผู้ยกร่าง	สภาผู้แทนราษฎรไทย ชุดที่ 21

การยกร่างในชั้นสภาล่าง

วาระที่หนึ่ง	22 พฤษภาคม 2544
วาระที่สอง	15 พฤษภาคม 2545
วาระที่สาม	15 พฤษภาคม 2545

การยกร่างในชั้นสภาสูง

วาระที่หนึ่ง	30 พฤษภาคม 2545
วาระที่สอง	31 สิงหาคม 2545
วาระที่สาม	31 สิงหาคม 2545

คำสำคัญ

หลักประกันสุขภาพ

ทั้งหมด มีเพียงพรรคไทยรักไทยที่มองว่ามีความเป็นไปได้^[2] รัฐบาลพรรคไทยรักไทยนำไปใช้เป็นนโยบายที่เรียกว่า "30 บาทรักษาทุกโรค" และแต่งตั้งนายแพทย์สงวนเป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) คนแรก

นโยบายจริง

รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เลือกใช้แนวทางการจัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อให้สวัสดิการและหลักประกันสุขภาพที่มีอยู่ครอบคลุมประชากรทั้งหมดของประเทศผ่าน *"นโยบายโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค"* ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ประชาชนไทยทุกคนได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย^[3]

จุดเน้นเป้าหมายคือ "รากหญ้า" โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ด้านการรักษาสุขภาพ ถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลประชาชนชาวไทย เมื่อนายแพทย์สงวนนำโครงการนี้ไปเสนอนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ก็ได้รับการตอบรับจนกลายเป็นนโยบายประชานิยมของพรรคไทยรักไทยในเวลานั้น จนกลายเป็นนโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรคในเวลาต่อมาเรียกขานกันในนาม "บัตรทอง" เพราะไม่ต้องจ่ายเงินแม้แต่บาทเดียว บัตรทองเริ่มต้นตั้งที่งบประมาณจากรัฐจ่ายค่าเบี้ยประกันสังคมให้กับประชาชน แรกเริ่มมีงบประมาณให้หัวละ 1,250 บาท โดยไปขึ้นทะเบียนต่อกับโรงพยาบาลในเขตที่ตนอาศัยอยู่แล้ว เมื่อเจ็บป่วยก็เข้ารับรักษาตามที่ลงทะเบียนไว้ โรงพยาบาลก็ได้เงินส่วนนี้ไปเฉลี่ยรักษาคนที่ป่วยลักษณะคล้ายกับการประกันสุขภาพ โดย สปสช.ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพเอาไว้ว่า *คนไทยทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545*^[4] โดยมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทำหน้าที่จัดบริการสาธารณสุขให้แก่บุคคลที่ไม่มีสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลจากกฎหมายประกันสังคมหรือสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า "สิทธิหลักประกันสุขภาพ" หรือที่เคยรู้จักกันในนาม สิทธิ 30 บาทหรือสิทธิบัตรทอง เพื่อเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ตั้งแต่ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ และการดำรงชีวิต

ผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพคือคนไทยทุกคนที่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก และไม่มีสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลตามกฎหมายประกันสังคมหรือสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสวัสดิการรักษายาบาลอย่างอื่นที่รัฐจัดให้

นอกจากนี้การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าผ่านโครงการ 30 บาท ๆ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศกำลังพัฒนาไม่กี่ประเทศ เช่น ตุรกี เกาหลีใต้ และเม็กซิโก ที่สามารถจัดให้มีสวัสดิการและหลักประกันสุขภาพแก่ประชาชนทุกคนในประเทศ และแข่งขันประเทศอุตสาหกรรมบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งแม้จะมีความพยายามมาตั้งแต่กลางทศวรรษ 2470 ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) แต่จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ก็ยังไม่สามารถจัดหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุมประชากรทั้งหมดได้^[3]

ข้อวิจารณ์

โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค เพิ่มภาระงานแก่ลูกจ้างสาธารณสุข จนทำให้แพทย์จำนวนมากลาออก การบริการเป็นไปได้อย่างล่าช้าและด้อยประสิทธิภาพลง โดยในช่วงต้นของโครงการนั้น พรรคประชาธิปัตย์ ได้ออกมาต่อต้านโครงการนี้ โดยเรียกว่า *30 บาทตายทุกโรค*^[5]

นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวทำให้รายได้ของอุตสาหกรรมโรงพยาบาลลดลง โรงพยาบาลหลายแห่งต้องหาแหล่งรายได้อื่นเพื่อมาชดเชยในส่วนที่ลดไป^[6]

โครงการยกระดับ

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2566 เศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ ขึ้น เพื่อดำเนินโครงการยกระดับของโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค โดยมีองค์ประกอบดังนี้^[7]

คณะกรรมการพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ [ขยาย]

ลำดับที่	ชื่อ	ตำแหน่งสำคัญ	ตำแหน่งในคณะกรรมการ
1	นายเศรษฐา ทวีสิน	นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธานกรรมการ
2	นายภูมิธรรม เวชยชัย	รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	รองประธานกรรมการ
3	นางสาวแพทองธาร ชินวัตร	หัวหน้าพรรคเพื่อไทย	
4	นายสุทิน คลังแสง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5	นางสาวศุภมาส อิศรภักดี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
6	นายประเสริฐ จันทรวงทอง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
7	นายอนุทิน ชาญวีรกูล	รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	
8	นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน	
9	นพ.ชลน่าน ศรีแก้ว	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	
10	นายดนุชา พิชยนันท์	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
11	นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	
12	ศ.ทพ.สุชาติ พูลทอง	นายกทันตแพทยสภา	
13	ศ.เกียรติคุณ พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์	นายกแพทยสภา	
14	ศ.ภก.ประวิตร เจนวรธนะกุล	นายกสภากายภาพบำบัด	
15	รศ.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ	นายกสภาการพยาบาล	
16	ทนพ.สมชัย เจ็ดเสริมอนันต์	นายกสภาเทคนิคการแพทย์	
17	รศ.ภญ.จิราพร ลิ้มปานานนท์	นายกสภาเภสัชกรรม	
18	นพ.เฉลิม หาญพาณิชย์	นายกสมาคมโรงพยาบาลเอกชน	
19	นางสาวสารี อ๋องสมหวัง	เลขาธิการสำนักงานสภาองค์กรของผู้บริโภค	
20	นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี	อดีตรองนายกรัฐมนตรี	
21	นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
22	นพ.จเด็จ ธรรมธัชอารี	เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	

ต่อมาได้มีการจัดทำโครงการ 30 บาทรักษาทุกที่ ด้วยบัตรประชาชนใบเดียว ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการยกระดับของโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ารับการรักษาโรคต่าง ๆ ในโรงพยาบาลในพื้นที่ที่กำหนดได้ทั้งหมด โดยนำร่องใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดแพร่ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนราธิวาส และมีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2567 ที่ลานหน้าหอชมเมืองร้อยเอ็ด ในจังหวัดร้อยเอ็ด และมีการเปิดระบบออนไลน์ไปยังอีก 3 จังหวัดนำร่องด้วย^[8]

อ้างอิง

- "เส้นทางสู่หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า". สืบค้นเมื่อ 2019-10-17. "จุดเริ่มต้นมาจากนายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ประธานชมรมแพทย์ชนบทรุ่นที่ 8 จากการเสนอแนวคิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่พรรคการเมืองหลายพรรค ในช่วงเลือกตั้ง พรรคไทยรักไทย เห็นถึงความเป็นไปได้ จึงนำมาเป็นนโยบายในการหาเสียง และได้นำมาใช้เมื่อพรรคได้รับเลือกให้จัดตั้งรัฐบาลภายใต้การนำของ ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในขณะที่นั้นได้ประกาศนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชน ในชื่อ โครงการ “30 บาทรักษาทุกโรค” ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และถือเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของรัฐบาล"

2. ย้อนรอย “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า” พลิกโฉมระบบสุขภาพไทย (<https://www.hfocus.org/content/2014/02/6290>) hfocus
3. ดันมันทอง, สุนทร. "โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค พ.ศ. 2545 – 2552" (PDF). คลังข้อมูลเก่าเก็บจากแหล่งเดิม (PDF)เมื่อ 2019-10-17. สืบค้นเมื่อ 2019-10-17.
4. "พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕". สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 2016-07-20.
5. "ลักษณะ ย้อนแย้ง 30 บาท 'รักษาทุกโรค' อารมณ์ หงุดหงิด". *matichon.co.th*. มติชน. 29 ธันวาคม 2015. คลังข้อมูลเก่าเก็บจากแหล่งเดิมเมื่อ 2015-12-31. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2017.
6. "ปรากฏการณ์ "รัฐบาลพรรคเดียว" ไทยรักไทย ทำไมชนะถล่มหลาย14 ปีก่อน". *www.thairath.co.th*. 2019-03-14.
7. "นายกฯ เข็นตั้งบอร์ดพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ ดึง "อึ้งอึ้ง" นั่งรองประธาน". *ผู้จัดการออนไลน์*. 8 ตุลาคม 2023. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2024.
8. "นายกฯ เศรษฐา ลงพื้นที่ร้อยเอ็ด พร้อมคิกออฟ "30 บาทรักษาทุกที่" ". *โพสต์ทูเดย์*. 7 มกราคม 2024. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2024.

แหล่งข้อมูลอื่น

- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (<http://www.nhso.go.th/>)
 - พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (<http://ebook.dreamnolimit.com/nhso/003/>)
-

เข้าถึงจาก "https://th.wikipedia.org/w/index.php?title=30_บาทรักษาทุกโรค&oldid=11261318"

▪